INDOKOLÁS

a fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló törvény tervezetéhez

Ezen indokolás *a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény* 18. § (6) bekezdése, valamint *a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet* 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A területi államigazgatás szakszerű, törvényes, kiszámítható és hatékony működésének biztosítása, valamint az állampolgárok és a vállalkozások számára magas színvonalú, ügyfélközpontú közigazgatási szolgáltatások nyújtása az állam alapvető feladata. A törvényjavaslat célja, hogy Magyarország Alaptörvénye 17. cikk (3) bekezdésében foglaltak végrehajtásaként – a területi közigazgatás megújítása keretében – önálló törvényi szinten, átlátható és koherens szerkezetben határozza meg a fővárosi és megyei kormányhivatalok jogállását, szervezeti felépítését, irányítási és vezetési rendszerét, valamint feladat- és hatásköreit.

A területi közigazgatás megújítása szükségessé tette, hogy a kormányhivatalok szervezeti és működési alapjai kikerüljenek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvényből (a továbbiakban: Kit.). A Kit. V. Fejezete korábban egyetlen központi törvényben egyesítette a központi kormányzati igazgatási szervek és a területi szervek szabályozását. A törvényjavaslat a törvényi szabályozási szint garanciális követelményének megfelelően önálló törvénybe emeli a kormányhivatalok jogállását, miközben a Kit. átfogó módosításával és V. Fejezetének hatályon kívül helyezésével biztosítja, hogy a kormánytisztviselők szolgálati jogviszonyára továbbra is a Kit. általános háttérszabályai maradjanak irányadóak.

A javaslat egyértelművé teszi a kormányhivatalok belső tagozódását, rögzítve, hogy a kormányhivatal egységes költségvetési és szervezeti keretben működik. Ez a struktúra három egymásra épülő szervezeti pillérből áll: a kormánymegbízott által közvetlenül vezetett törzshivatalból, a szakmai feladatokat ellátó ágazati szakigazgatási szervekből (és azok kirendeltségeiből), valamint a helyi szintű államigazgatást végző járási és fővárosi kerületi hivatalokból. A szabályozás garantálja a szakigazgatási szervek és a járási hivatalok hatásköri önállóságát az egyedi hatósági ügyek elintézésében, miközben a gazdálkodási és működtetési funkciók egységét a törzshivatal útján biztosítja.

A törvényjavaslat pontos hatásköri határokat húz a Kormány általános és szakmai irányítási jogkörei között. A Kormány a kormányhivatalokat a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter útján irányítja, míg az ágazati feladatok tekintetében a szakmai irányító miniszterek látják el a szakirányítási és ellenőrzési jogköröket. A kormányhivatal élén a kormánymegbízott áll, mint egyszemélyi felelős vezető. A közigazgatási szaknyelv egyszerűsítése és a feladatkörök pontos tükrözése érdekében a javaslat átmeneti jogfolytonossági klauzulával rögzíti a vezetői tisztségek új elnevezéseit: a hivatali szervezet élén a korábbi főigazgató helyébe a hivatalvezető, a járási hivatal élén a korábbi járási hivatalvezető helyébe a járási megbízott, az ágazati szerv élén pedig a szakigazgatási szerv igazgatója lép.

A törvényjavaslat jelentősen megerősíti a kormányhivatalok területi integrációs és törvényességi szerepkörét. A kormányhivatal koordinációs, tájékozódási és iratbetekintési jogkört gyakorol a területi államigazgatási szervek felett, amely – a nemzetbiztonsági és honvédelmi érdekekre tekintettel – nem terjed ki a rendvédelmi szervekre, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokra, valamint az állami adó-

és vámhatóságra. A kormányhivatal gyakorolja az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szerinti felügyeleti szervi jogköröket a járási hivatalok, valamint a jegyzők és polgármesterek államigazgatási hatáskörben hozott döntései felett. Emellett a járási hivatalok számára egyszerűsített hatósági ellenőrzési hatáskört állapít meg, továbbá törvényi szintre emeli a Kormányablakok, a mobilizált kormányablak-ügyfélszolgálatok, a Központi Kormányablak és a Gépjármű Ügyintézési Pontok jogállását.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A rendelkezés meghatározza a kormányhivatal szervezeti felépítését és alapvető jogállási elemeit. Rögzíti, hogy a kormányhivatal koordinációs, ellenőrzési, informatikai tevékenységet, valamint képzést, továbbképzést szervező, összehangoló feladatokat lát el.

A 2. §-hoz

A szakasz a kormányhivatal szervezeti tagozódását állapítja meg. A kormányhivatal egységes költségvetési és szervezeti keretben, törzshivatalból, ágazati szakigazgatási szervből és járási hivatalból áll, amelyek egy költségvetési szervet képeznek. Ezenkívül rögzíti a székhelyekre vonatkozó alapvető szabályokat.

A 3. §-hoz

A rendelkezés a kormányhivatal szervezeti és működési szabályzatának kiadására vonatkozó hatásköri szabályokat tartalmazza. A szervezeti és működési szabályzatot a miniszter normatív utasításban adja ki, míg a szakigazgatási szervre vonatkozó részt a szakigazgatási szervet irányító miniszter véleményének kikérésével határozza meg. A miniszter, amennyiben a szervezeti és működési szabályz része érinti a – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 90/2026. (V. 13.) Korm. rendelet alapján – más szakmai irányító miniszter feladat- és hatáskörét, úgy a véleményének kikérésével határozza meg azt

A 4-6. §-hoz

E rendelkezések az integrált ügyfélszolgálatok, azaz a Kormányablakok és mobilizált kormányablakok működésének alapjait fektetik le. Rögzítik, hogy a Kormányablak a jogszabályban meghatározott hatáskörét a járási hivatal szerveként gyakorolja. A törvény lehetőséget ad a Központi Kormányablak és a Gépjármű Ügyintézési Pontok működtetésére is kormányrendelet felhatalmazása alapján.

A 7-8. §-hoz

A kormányhivatal és a Kormányablakok illetékességi szabályait állapítja meg. Főszabály szerint a kormányhivatal illetékessége a megyére terjed ki, a Kormányablakok pedig országos illetékességgel látják el feladataikat, ettől azonban törvény és kormányrendelet eltérhet.

A 9. §-hoz

A szakaszok a szakigazgatási szervek, a kirendeltségek és a járási hivatalok rendszerét, valamint hatásköri önállóságát garantálják, kimondva, hogy az általuk ellátandó egyedi ügyben a kormánymegbízott utasításadási joggal nem rendelkezik. Továbbá kormányrendelet hatáskörébe utalják e szervek megállapítását, valamint a megyeszékhelyi járási hivatali feladatokat ellátó hivatalok kijelölését.

A 10-12. §-hoz

A § a kormányhivatal differenciált irányítási rendszerét rögzíti. Főszabály szerint a Kormány a miniszter útján irányítja a kormányhivatalt, a szakigazgatási szervet pedig az ágazati feladatok vonatkozásában a szakigazgatási szervet irányító miniszter útján irányítja. Ugyanakkor a szakmai

irányításban kormányrendelet alapján a szakmai irányító miniszter is közreműködik. A részletes hatásköri és ellenőrzési megosztás kormányrendelet szintjén kerül megállapításra.

A 13-14. §-hoz

A rendelkezések a kormányhivatal vezetését és a vezetők feladatait határozzák meg. A hivatalt a kormánymegbízott vezeti, a hivatali szervezetet a hivatalvezető, a szakigazgatási szervet az igazgató, a kirendeltséget a kirendeltség vezetője, a járási hivatalt pedig a járási megbízott irányítja. A szakaszok egyértelműsítik a vezetők felelősségi viszonyait, a feladatellátás összehangolásának és a napi működésnek a feltételeit.

A 15. §-hoz

A szakasz a kormányhivatal területi koordinációs és ellenőrzési szerepkörét szabályozza. A központi államigazgatási szervek területi szervei és a rendvédelmi szervek együttműködésre kötelesek, a kormányhivatal pedig jogosult felvilágosítást, adatokat kérni tőlük. Meghatározza továbbá a kormányhivatal ellenőrzési és koordinációs jogkörébe tartozó szervek körét, külön rögzítve a rendvédelmi szervekre, a nemzetbiztonsági szolgálatokra és az adóhatóságra vonatkozó kivételeket.

A 16. §-hoz

A § a fővárosi és megyei államigazgatási kollégiumot, mint a koordinációs feladatokat elősegítő állandó fórumot intézményesíti. Rendezi a kollégium vezetését és tagságát, valamint lehetőséget biztosít a kormánymegbízott számára megyei és fővárosi koordinációs értekezletek összehívására.

A 17. §-hoz

A rendelkezés a kormányhivatal felügyeleti jogkörét rögzíti az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény alapján azokra az esetekre, ha a járási hivatal, a jegyző vagy a polgármester államigazgatási hatáskörben jár el, kivéve, ha törvény vagy kormányrendelet más hatóságot jelöl ki erre.

A 18. §-hoz

A § a kormányhivatal véleményezési jogkörét rögzíti a területi államigazgatási szervek vezetőinek kinevezése és felmentése, a szervek átszervezése, jogállásuk módosítása, valamint a foglalkoztatottjaik létszám- és költségvetés-megállapítási előterjesztései tekintetében.

A 19. §-hoz

A szakasz a kormányhivatal tájékozódási és iratbetekintési jogát biztosítja a területi államigazgatási szervek, a polgármesterek és a jegyzők államigazgatási feladataival kapcsolatban. Törvénysértés észlelése esetén egyeztető eljárás megindítását írja elő, annak eredménytelensége esetére pedig a felügyeleti eljárás, majd a miniszteri eljárás kezdeményezését. Rögzíti továbbá a megismerhető személyes adatok kezelésének szabályait.

A 20. §-hoz

A § a hatósági ellenőrzési feladatokat és az erre jogosító igazolvány adattartalmát rögzíti. Ezen túlmenően a járási hivatalok számára kormányrendelet alapján egyszerűsített hatósági ellenőrzési hatáskört és az ehhez kapcsolódó eljárási szabályokat állapít meg.

A 21. §-hoz

A rendelkezés taxatíve felsorolja a kormányhivatal egyéb feladat- és hatásköreit, beleértve a döntés-előkészítő és javaslattevő közreműködést, az informatikai feladatokat, a védelmi és biztonsági tevékenységeket, valamint az ügyfélszolgálat működtetését.

A 22. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezések.

A 23. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés.

A 24. §-hoz

Átmeneti rendelkezések.

A 25-32. §-hoz

Módosító rendelkezések. E §-ok a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény módosításait tartalmazzák, hogy az összhangba kerüljön az új szerkezeti és irányítási modellel. Rendezik a kormánymegbízott pályázati úton történő kiválasztásának szabályait, a szakigazgatási szerv igazgatójának és a kirendeltség vezetőjének kinevezési rendjét, munkáltatói jogkörét és illetményét. Továbbá átvezetik a szükséges szövegcserés módosításokat a megváltozott tisztségnevek kapcsán.

A 33. §-hoz

Hatályon kívül helyező rendelkezések.